

Aleja bukowa z perłą w tle

Z cyklu
„Wiadomości z Ogródów Kórnickich”

Kórnik zasłużył na miano „Perły Wielkopolski” nie tylko z uwagi na bogactwo zabytków zachowanych na terenie miasta i gminy, ale również ze względu na wyjątkowe walory przyrodnicze, które wynikają m.in. ze zróżnicowanej rzeźby terenu, występowania jezior, obszarów leśnych i łąk z bogatą florą i fauną. Znaczna część gminy Kórnik wchodzi w skład europejskiego systemu obszarów chronionych – sieci Natura 2000, zaś lasem znajdującym się na terenie gminy przypisano funkcję ochronną (zwaną też ekologiczną). Ekologiczna funkcja lasu oznacza, że las ten ma korzystny wpływ na klimat, koregulację obiegu wody w przyrodzie oraz ochronę gleb przed erozją i krajobrazu przed stepo-

występuje stosunkowo rzadko. Północno-wschodnia granica jego naturalnego zasięgu przebiegająca przez obszar Polski okrąża od zachodu Poznań i Grodzisk Wielkopolski, biegnąc dalej przez Leszno i Kalisz w kierunku wschodniej części naszego kraju. Poza zwartą granicą występowania buka występuje on jednak licznie w postaci pojedynczych stanowisk. Jednym z przykładów jest właśnie aleja bukowa w okolicach Kórnik.

Drewno bukowe stanowi cenny substrat do rozwoju wielu organizmów, w tym grzybów nadrewnowych. Grzyby te, zwane potocznie hubami, rosną na drewnie zarówno żywych drzew i krzewów, jak i na martwych, leżących kłodach, gałęziach czy pniakach.

Wśród grzybów nadrewnowych można wyróżnić grzyby niewyspecjalizowane

plach lub w miejscu uszkodzenia pnia. Owocniki soplówki bukowej można spotkać od sierpnia do listopada, wyrastają pojedynczo albo w grupach. Z uwagi na niewielkie walory smakowe oraz rzadkość występowania traktuje się ją jako gatunek niejadalny. Młode owocniki są czysto białe, nieco starsze stają się szmietankowe lub kremowe. Nie sposób nie zauważyć ich podczas jesiennych spacerów.

W Wielkopolsce soplówka bukowa była odnotowana zaledwie kilka razy. We wrześniu 2019 roku po raz pierwszy w okolicach Kórnik znaleziono tę soplówkę, rosnącą na jednym z okazałych, starych buków należącym do pomnikowej alei bukowej. Na wysokości ok. 3 m zaobserwowano w zagłębieniach kory drzewa cztery owocniki soplówki (Fot. 2). Istnieje szansa, że owocniki będą pojawiać się jeszcze na

Fot. 1. Pomnikowa aleja bukowa (droga leśna łącząca szosę Bnin-Śrém z Konarskiem). Fot. Leszek Karliński

Fot. 2. Cztery owocniki soplówki bukowej rosnące na starym buku wśród pomnikowej alei bukowej, w towarzystwie hubiaka pospolitego. Fot. M. Kujawska

wieniem. W tej szczególnej kategorii lasów obowiązują specjalne zasady prowadzenia gospodarki leśnej. Ponadto, w obrębie gminy Kórnik występują różnorodne formy ochrony przyrody, takie jak: Rogaliński Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu (Zlewnia Jezior Kórnicko-Zaniemskich), użytek ekologiczny Szuwary Gądeckie, a także liczne pomniki przyrody. Na terenie gminy Kórnik można obecnie obserwować unikatowe walory przyrodnicze 14 pomników przyrody. Najbardziej charakterystycznymi pomnikami przyrody są pojedyncze drzewa (np. dęby szypułkowe, lipy drobnolistne, wiąz szypułkowy, głóg jednoszyjkowy). Wśród trzech pomnikowych alei drzew na szczególną uwagę zasługuje jedna z nich, reprezentowana przez 40 buków zwyczajnych rosnących wzdłuż drogi leśnej łączącej szosę Bnin-Śrém w Konarskiem (Fot. 1). Jako element przyrody ożywionej aleja ta zyskała status pomnika przyrody w 1989 roku. Ponadstuletnie drzewa o obwodzie do 2,85 m i wysokości około 19 m tworzą dość unikatowy, w tym regionie, obraz zadrzewienia z bukiem w roli głównej. Buk zwyczajny w tej części Wielkopolski

(czyli tzw. grzyby uniwersalne), zasiedlające martwe drewno różnych gatunków drzew. Najczęściej spotykamy je w lesie, gdzie znajdują najlepsze warunki do rozwoju. Oczywiście, podczas spacerów w parku czy w przydomowych ogródkach również możemy zaobserwować obecność wielu grzybów nadrewnowych, ale to właśnie lasy charakteryzują się największą ilością martwej materii organicznej, tzw. nekromasy, którą grzyby chętnie rozkładają, pozyskując tym samym substancje odżywcze.

Szczególnie interesujące są wyspecjalizowane grzyby nadrewnowe, które do prawidłowego rozwoju potrzebują martwego drewna wybranego gatunku drzewa, będącego w konkretnej fazie dekompozycji (rozkładu). Przykładem takiego grzyba jest soplówka bukowa *Hericium coralloides*. Najczęściej spotkamy ją na martwych pniach i pniakach drzew liściastych, zwłaszcza buków. W polskim piśmiennictwie mykologicznym gatunek ten opisywany był też jako soplówka gałęzista, kolczak koralowy lub kolczak koralkowy. Sporadycznie może pojawić się na jeszcze żywym drzewie w dziu-

tym samym drzewie nawet przez kilka sezonów. Jednak jak pokazują badania naukowe, zarodniki soplówki mogą pozostać uśpione, oczekując na dogodne warunki do swojego dalszego rozwoju. Z tego względu warto więc obserwować pomnikową aleję bukową, gdyż owocniki tego wyjątkowego grzyba ponownie możemy spotkać nawet za kilka lat. Soplówka bukowa jest jednym z czterech gatunków z rodzaju *Hericium* występujących w Polsce (obok soplówki jodłowej, soplówki jeżowatej i kolczatka strzępiastego). Grzyby z tego rodzaju, ze względu na wyjątkowy kształt owocnika, przypominający skupisko dziesiątek mniejszych i większych sopli, zaliczane są do najpiękniejszych grzybów świata. W medycynie azjatyckiej szczególne zastosowanie znalazły zawarte w soplówkach substancje bioaktywne o działaniu przeciwnowotworowym i przeciwnowotworowym (zwłaszcza w soplówce jeżowatej). W starożytnych Chinach soplówkę jeżowatą stosowano do leczenia zaburzeń układu pokarmowego. Badania naukowe dowodzą, że substancje zawarte w tym grzybie wpływają na wzrost i funkcjonowanie komórek nerwowych. ▶

„Praca organiczna 2.0” nie ustaje mimo pandemii

Organiczni zawsze podejmowali działania w niesprzyjających warunkach. Pomimo pandemii i ograniczeń towarzyszących obecnie realizacji wielu zadań o charakterze społecznym i edukacyjnym, rusza IV edycja Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy i Umiejętności „Praca Organiczna 2.0”. Na zwycięzców czeka tydzień w Paryżu lub 5 000 złotych dla każdego z członków zespołu i opiekuna drużyny. Laureaci I, II i III miejsca otrzymają roczne stypendium studenckie. Konkurs organizowany przez Fundację Zakłady Kórnickie ma już ugruntowaną dobrą tradycję, zaś udział w nim wiąże się nie tylko z możliwością zdobycia atrakcyjnych nagród. Najważniejszą wygraną uczestników stają się doświadczenie w pracy społecznej i kompetencje organizacyjne rozwijane przez finalistów podczas zarządzania przygotowanymi projektami.

Idee pracy organicznej i pracy u podstaw, stanowiące kwintesencję statutowej działalności Fundacji Zakłady Kórnickie, dzięki „Pracy Organicznej 2.0” przyjęły nowoczesną formę. Konkurs stał się skutecznym narzędziem do propagowania wartości ważnych dla dziewiętnastowiecznych organiczników wśród społeczności uczniowskiej i interpretowania ich w nowy, adekwatny do współczesnych potrzeb i możliwości, sposób. Dzięki temu uczestnicy ogólnopolskiej rywalizacji uczą się działania na rzecz lokalnej społeczności, stawiają na przedsiębiorczość i szukają nowatorskich rozwiązań. Spełnionym pragnieniem organizatorów jest

zaangażowanie w tę społeczną aktywność jak największej liczby młodych ludzi. Od początku trwania konkursu we wszystkich edycjach wzięło udział ponad 1600 uczniów. Zasięg projektu zwiększa się nieustannie, a laureaci „Pracy Organicznej 2.0” doceniają się na uczelniach ze względu na swoją wiedzę, umiejętności i liczne osiągnięcia. Kilka lat istnienia konkursu w przestrzeni ogólnopolskiej pozwoliło na zbudowanie wizerunku prestiżowego turnieju dla zdolnych, ambitnych i zaangażowanych społecznie osób, ze szczególnymi talentami w zakresie łączenia biznesowego myślenia z działalnością dla dobra innych. Doskonały przykład stanowią tutaj zwycięzcy II edycji, Anna Kowalska i Hubert Borzuta z II Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Tomaszowie Mazowieckim, których projekt realizowany pod opieką Pani Marzeny Piotroskiej-Wąs łączył w sobie w idealnych proporcjach społeczną wrażliwość z przedsiębiorczością i sukcesem finansowym. Na rzecz budowy hospicjum dla dzieci w swojej miejscowości młodzi organicznicy zebrali blisko 30 000 zł, znajdując oryginalny sposób na hodowlę sadzonek kwiatów i sprzedając je podczas zorganizowanego przez siebie festynu.

Działania podejmowane w ramach konkursu przyjmują, jak widać na powyższym przykładzie, bardzo szeroki rozmach. W tym roku jednak, sytuacja epidemiologiczna w kraju wymogła na organizatorach połączenie dwóch edycji konkursu – aktualnej

IV i III, której ze względu na konieczność ochrony zdrowia uczestników oraz zachowania wymogów bezpieczeństwa, nie udało się doprowadzić do finału i rozstrzygnąć. W związku z tym do udziału w konkursie zgłosić mogą się tym razem nie tylko uczniowie szkół ponadpodstawowych, ale także studenci I roku studiów licencjackich. Nieznacznie zmieniła się także formuła konkursu, pozwalając na realizację wyznaczonych w regulaminie zadań, pomimo obowiązujących obostrzeń. W ramach pierwszego etapu uczestnicy przygotowali wstępny koncepcję projektu opartego na założeniach pracy organicznej. Po zakwalifikowaniu do II etapu zespół będzie miał za zadanie rozwinięcie przedstawionego pomysłu, przygotowanie szczegółowego opisu planowanych działań i stworzenie krótkiego, amatorskiego filmu promującego projekt, by następnie zaprezentować wyniki swej pracy podczas finałowego spotkania w Poznaniu.

Zgłoszeń dokonuje szkoła, placówka oświatowa, ośrodek lub organizacja społeczna. Szczegóły dotyczące tegorocznej edycji, regulamin i wzory dokumentów zgłoszeniowych znaleźć będzie można na stronie www.fzk.pl.

♦ Danuta Podolak
Fundacja Zakłady Kórnickie

praca rganiczna 2.0

Korekty w rozkładach jazdy linii autobusowych 527 i 560

Linia 527

Od dnia 23 listopada 2020r. wprowadzone zostaną następujące korekty w rozkładzie jazdy linii nr 527 w dniu roboczym:

- opóźnienie kursu ze Starołęki z godz. 23:00 na 23:15,

Linia 560

Od dnia 23 listopada 2020r. wprowadzone zostaną następujące korekty w rozkładzie jazdy linii nr 560:

- kurs z Franowa, odjazd o godz. 5:15 w stronę Zaniemyśla, zostanie przetrasowany w ten sposób, że będzie wykonywał wjazd na przystanek Bnin Osiedle.

Ważne uzupełnienie

Biernatki

W przedstawianej na październikowej Sesji Rady Miasta i Gminy Kórnik prezentacji dotyczącej zadań kanalizacyjnych i wodociągowych na najbliższe lata zabrakło ważnej informacji dotyczącej wsi Biernatki.

W planach spółki Aquanet znajduje się realizacja kanalizacji sanitarnej w tej miejscowości. Dokumentacja projektowa ma powstać do 2021 roku. Realizacja nastąpić ma do 2023 roku.

Marta Kujawska, Tomasz Leski
Instytut Dendrologii PAN